SADETTİN DOĞANYİĞİT

HİSSEDAR

BORSACI DEĞİL, HİSSEDAR OLUN!

Hayat

HİSSEDAR

Değerli Okuyucu

Bu kitabın tüm baskılarına ait telif gelirinin tamamı yazarı tarafından Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne, eski adıyla Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağışlanmıştır.

© 2024, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. A.Ş.
Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Hayat Yayınları'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

ISBN: 978-605-151-473-4
Sertifika No: 75092

Hayat Yayınları : 768
Finans ve Sermaye Piyasaları : 1
Kitabın Adı : Hissedar
Yazarı : Sadettin Doğanyiğit
Yayın Koordinatörü : Erol Şahnacı
Editör : Sevgi Korkut
Kapak Tasarım : Yunus Karaaslan
İç Tasarım : Vildan Ekşi
Baskı Yeri ve Tarihi : İstanbul, 2024
Baskı ve Cilt : Alioğlu Matbaacılık
Orta Mahalle Fatin Rüştü Sokak No: 1/3-A
Bayrampaşa / İstanbul
Tel: (0 212) 612 95 59
Sertifika No: 45121

Hayat Yayın Grubu

Molla Gürani Mahallesi, Oğuzhan Caddesi No: 15 Kat: 3
Fındıkzade - Fatih / İstanbul
Tel: 0212 613 11 00 Gsm: 0530 259 80 96
www.hayatyayinlari.com - e-posta: hayat@hayatyayinlari.com
twitter.com/hayatyayinlari - facebook.com/hayatyayinlari.com

SADETTİN DOĞANYİĞİT

HİSSEDAR

Hayat

SADETTİN DOĞANYİĞİT

1966 Aralık'ta Bolu, Gerede'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Zonguldak, Çaycuma'da tamamladı. Çaycuma Endüstri Meslek Lisesi, Elektrik Bölümü'nden elektrik teknisyeni olarak mezun oldu. Erciyes Üniversitesi İİBF İktisat bölümünü bitirdi. Bir süre özel sektörde çalıştı.

1990 yılında Sayıştay'da *Denetçi Yardımcısı* olarak göreve başladı. 1992 yılında *Sayıştay Denetçisi* kadrosuna atandı. 1999 yılında Sayıştay Baş Denetçiliği, 2004 yılında Sayıştay Uzman Denetçiliği görevlerine getirildi. Sayıştay bünyesinde bakanlıklar, üniversite, il özel idareleri ve belediyeler denetim gruplarında görev yaptı.

Paris'te OECD ve UNESCO Daimi Temsilciliklerinde mesleki konularda inceleme ve araştırmalarda bulundu. Pakistan'da uluslararası düzeyde organize edilen *Audit of Procurement, Inventory & Contract Management (Satınalma, Envanter ve Sözleşme Yönetimi Demetimi)* kursunu başarı ile tamamlayarak 'Auditor General of Pakistan Performance Audit Wing' sertifikasını almaya hak kazandı. Bir süre İngiltere'de *(Cambridge)* eğitim gördü. TBMM İnceleme ve Araştırma Komisyonlarında "Sayıştay Temsilcisi" sıfatıyla görev aldı.

Yerel Yönetimler Reformu ve Türkiye Arabuluculuk Müessesesinin oluşturulmasına yönelik kurulan komisyonlarda Sayıştay temsilcisi sıfatıyla görev yaptı.

Yeminli Mali Müşavir ve Bağımsız Denetçi olup Sayıştay Denetçileri Derneği (SAYDER), Bolulular Platformu Derneği ve Ankara YMM Odası üyesidir.

Sayıştay Dergisi, Maliye ve Sigorta Yorumları Dergisi, Yaklaşım Dergisi, Terazi Hukuk Dergisi, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Mülkiyeliler Birliği Dergisi, Mali Hukuk vb. gibi süreli yayınlar ile çeşitli gazetelerde, başta ihale ve sözleşme işlemleri, yerel yönetimler, mali hukuk olmak üzere bini aşkın malî ve iktisadi konularda kaleme alınmış inceleme-araştırma yazıları ile makaleleri yayımlandı.

Türkiye Maliye Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Emlak Vergisi Sempozyumu ve Sağlıkta Doğru Satınalma Sempozyumuna katılarak tebliğ sundu. Kamu kurum ve kuruluşları ile ticaret oda ve derneklerinde icra edilen belediye işlemleri, kamu malî yönetimi, sözleşme hukuku ve kamu ihaleleri konularında pek çok konferans, panel ve seminerlere konuşmacı olarak davet edildi. Sayıştay'ın hizmet içi eğitimlerinde "eğitimci" olarak görev yaptı. Terazi Hukuk Dergisinin danışma kurulu üyesidir.

Seçkin Yayıncılık bünyesinde yayınlanan *Belediye Sorunları Rehberi, Açıklamalı İçtihatlı Sorun Çözümlü Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Açıklamalı İçtihatlı Sorun Çözümlü Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediye Kanunu, İhale ve Sözleşme Hukuku, Yapım İhalelerine Teklif Hazırlama ve Değerlendirme Rehberi, Mal Alım Rehberi, İhale Sorunları Rehberi* adlı eserleri bulunmaktadır. Ayrıca Hayat Yayınları'ndan *Başarı Kaf Dağı'nın Ardında mı?, Küçük Bir Adım, Dikkat Denetim Var!, Şehre Bir Adam Gelir ve Hissedar* adlı kitapları yayınlanmıştır.

Evli ve üç çocuk babası olan yazar, hâlen Sayıştay meslek mensubu olarak görev yapmaktadır.

İthaf

Sermaye piyasalarının gelişmesine katkı sağlayanlara ithaf edilmiştir.

İçindekiler

Önsöz 9

Dünyanın İlk Borsası Topraklarımızda 13
Borsamız Bir Buçuk Asırlık 15
Sermaye Piyasalarının Önemi 21
Neden Borsa? 25
Borsada Oynanmaz! 27
Sonraki Nesillere Servetin Aktarımı 29
Ölü Taklidi 33
Millî Gelirden Aldığınız Payı Artırabilirsiniz 35
Ekran İzlemeyin 37
Davranışsal Finans 39
Psikolojinizi Yönetin 43
Kriz Zamanlarında Cesur Olun! 47
Tasarruf ve Birikim 49
Hangi Hisseyi Almalıyım? 55
Hisse SWOT Analizi 57
Portföyünüzde Büyüme Hisseleri de Olsun 63
Fiyat-Kazanç 65
Satış ve Kârlılık 69

Temel Analizin Satır Araları 71
Dupont Analizi 77
Ne Zaman Alıp Ne Zaman Satmalıyım? 81
Borsada Tek Başına 85
Hisse Değerleme 87
Borsa Kazancınızla İyilik Yapın 91
Borsa Caiz mi? 95
Devlete Düşen Görev 97
Kavramlar / Tanımlar / Formasyonlar 101

Önsöz

Kazançta olduğu gibi tasarrufların değerlendirilmesinde de kayıt dışılığın ön planda olduğu ülkemizde sermaye piyasalarının önemi göz ardı edilemez. Hâl böyle iken bugüne değin borsanın hak ettiği değeri gördüğünü söylememiz pek mümkün gözükmüyor.

Oysa derelerin birleşip ırmaklara; ırmakların büyük göllere, denize, okyanusa dönüşmesi gibi sermaye piyasaları da küçük tasarrufları birleştirerek devasa yatırımlara dönüştürebilir.

Borsa, kolay para kazanma aracı değildir. Oyun yeri veya kumar merkezi hiç değildir. Hatta oyun oynamak isteyeni oyuncak yapar. Borsayı 'avlanma' yeri olarak görenleri 'av' eder.

Borsa, kumar değil bilakis faizin alternatifidir. Kapasite artışı ve yeni yatırım planlayan sanayici, bankalardan yüksek faizle kredi almak yerine, şirketine yeni ortaklar alarak sermayesini güçlendirebilir. Şirket hisselerini halka arz ederek firmasına kaynak girişi sağlayabilir. Bu taze kanla firma güçlenir. Halka açık şirketler, mevcut ortaklarına rüçhan hakkı kullandırabilir, dahası bedelli sermaye artışı ile yeni yatırımların finansman ihtiyacını karşılayabilir.

Sermaye piyasaları, devlet güvencesinde SPK gözetiminde dolaylı bir ticaret mecrasıdır. Vatandaş küçük birikimlerle kurumsal şirketlere hissedar olabilir, elde edeceği temettü ile şirketin kazancından ve değer artışından doğrudan yararlanabilir.

Diyelim ki; bir gayrimenkul sattınız veya yurtdışından kesin dönüş yaptınız, elinizde bir valiz paranız var, bu parayla

kurumsal bir şirkete ortak olmak istiyorsunuz. İçi para dolu valizinizi yanınıza alıp mesela Froto, Sise, THY, Çimsa, Tüpraş, Aksa, Sasa, Aselsan, Hektaş, Oyakc, Erdemir, Enerjisa vb. gibi şirketlerden birinin yönetim binasına girdiniz, parayı önlerine istifleyip "Beni şirketinize ortak alın." dediniz. Ne oldu? Gıpta ile baktığınız o şirketlerden birine ortak olabildiniz mi? Olamadınız tabii, sizi ortak almadılar.

Zira ortaklığın yolu borsadan geçiyor. Önce bir aracı kurumdan yatırım hesabı açtıracaksınız sonra Borsa İstanbul üzerinden o şirketin hisse senedini alacaksınız. Evet, şimdi şirketin ortağı oldunuz işte.

Hisse senedi, şirketin tapusudur. Ortaklığınızın nişanesidir. Ortak olduğunuz şirketin hisse senedini fiziken de alıp saklayabilirsiniz. İsterseniz sizin için bu saklama işini Takasbank vasıtasıyla devlet üstlenir.

Hissedarı olduğunuz şirketlerin "ortağı" sıfatıyla bu şirketin genel kuruluna katılabilir, oy kullanabilir, temettü alarak şirketin kârından faydalanırsınız. Ortak olduğunuz şirketin değer artışından yararlanmak için bu hisseleri spot piyasada, yani İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda satabilirsiniz.

Halka açık şirketlere yatırım yapan küçük yatırımcıların haklarının korunması ve gözetilmesi için SPK tarafından ilgili şirketlere yönetim kurulu üyeleri de atanır. Dolayısıyla halka açık şirketler; faaliyetlerine SPK denetim ve gözetiminde devam eder ve her çeyrek sonunda finansalları ile faaliyet raporlarını kamuoyuna açıklamak zorundadırlar. Bununla beraber şirket hissedarı olarak istediğiniz zaman yatırımcısı olduğunuz şirketin yatırımcı ilişkileri yetkililerine ulaşıp şirket faaliyetlerine ilişkin her türlü sorunuzu yöneltebilirsiniz. Ayrıca birer menkul kıymet olan hisse senetleri, gayrimenkule göre oldukça likit bir değerdir. Hisse satışından elde edeceğiniz nakit, hesabınıza iki iş günü içinde geçer. Oysa gayrimenkulünüzü veya bir

otomobilinizi günlerce, hatta aylarca satamayabilirsiniz. Acil nakit ihtiyacınız varsa aracınızı belli bir 'iskonto' ile satmak zorunda kalabilirsiniz.

Elinizdeki bu kitap, sermaye piyasalarında yatırımcı olma bilincinin geliştirilmesi için kaleme alınmıştır.

Küçük tasarrufların kartopu gibi büyüyüp yatırımlara dönüşmesi, katma değer artışı ile yeni istihdam kapıları aralaması ve nihayetinde gayri safi millî gelirimizi büyüterek refah seviyemizi yükseltmesi elbette hepimizi mutlu kılar.

Günün sonunda kötümserler belki haklı çıkabilir, ancak iyimserler zengin ve mutlu olur. Dilerim; sağlık, başarı, huzur ve iki cihanda mutluluk yakanızı bırakmaz!

Bu kitap aşağıda isimlerini zikrettiğim zevatın katkısı olmasa yazılamazdı.

Adem Ayan, Ali Çamlıbel, Ahmet Mergen, Arif Ünver, Belgin Maviş, Cüneyt Paksoy, Ege Cansen, Halil Buhur, Levent Şahin, Mehmet Mescioğlu, Mehmet Yiğit Türkmen, Metin Küçük, Mert Başaran, Taner Genek, Tuncay Turşucu, Turgut Yıldırım, Tülay Doğanyiğit, Selçuk Gönençler, Ozan Kızılyer, Uğur Arslantaş, Yaşar Erdinç, Hayati Bayrak ve Yatırımcı Ofisi...

Kendilerine teşekkürü borç bilirim.

Sadettin Doğanyiğit

Ankara, 2024

X: @sdoganyigit

SADETTİN DOĞANYİĞİT

HİSSEDAR

BORSACI DEĞİL, HİSSEDAR OLUN!

Ekonomik kalkınmadan halkın pay alması ancak yatırımcı olunması ile mümkündür. "Hissedar" olmanın, bilinçli yatırımcı olmanın idrak edilmesi ümidiyle, Sadettin Doğanyiğit Üstada bu yolda kalemini harcadığı için sonsuz teşekkürler.

Arif Ünver, SPYD Kurucu Başkanı, Borsa Yatırımcısı, Kitle Fonlama Şirketinin CEO'su

Ülkemize hukuk alanında hizmet edip önemli görevlerde bulunurken bir yandan da zaman bulup gerçek yatırımcı olabilmek zordur. Sadettin Kardeşimiz böylesi bir yolculuğun sonunda gerçekten başarılı bir çalışmaya imza atmış. Finansal okuryazarlık adına bu önemli eseri çok kıymetli buluyorum. Yatırımcılara rehber olsun.

Cüneyt Paksoy, Sermaye Piyasaları, Stratejist

Sadettin Doğanyiğit bugüne kadar Sermaye Piyasalarında neredeyse hiç ele alınmayan bir konuyu olgunlaştırıyor. Hissedar olmanın gerçek anlamı üzerinde yılların ihmali ile oluşan, gözden kaçan tozu alıyor. Yetinmiyor, o manayı hak ettiği yere taşıyor. Sermaye Piyasalarında tasarruf sahiplerinin hissedar olduklarını anladıklarında sistemin ülkeye ne tür katkılar sunabileceğini anlatıyor.

Prof. Dr. Fatih Temizel, Finans ve Sermaye Piyasaları Öğretim Üyesi
Anadolu Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Sadettin Doğanyiğit, oldukça karmaşık olan iktisadi terminolojiyi basite indirgeyerek anlaşılabilir sade bir dil ve üslupla okuyucusuna aktarıyor. Bugün BİST'te işlem yapan yatırımcıların çok önemli bir kısmının birincil yetkinlik açığının "finansal okuryazarlık" olduğu gerçeğinden hareketle, bu eseri okuyan yatırımcılarda ne tür olumlu davranış değişiklikleri yaşanacağını şimdiden görmekteyim.

Prof. Dr. Levent Şahin, İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcısı,
İktisatçı, AUZEF Dekanı

Sermaye Piyasalarını merak eden; hisse almayı satmayı bilmeyen, borsadan korkan, yıllarca borsadan zarar etmiş insanları dinlemiş ve bu yüzden borsadan çekinenler için çok güzel bir rehber olmuş "Hissedar". Benim gibi uzun yıllardır bu piyasada olanlara güzel hatırlatmaların olduğu bir kaynak olmuş "Hissedar".

Taner Genek, Borsa Yatırımcısı, İş İnsanı

www.hayatyayinlari.com

9 786051 514734

twitter.com/hayatyayinlari
facebook.com/hayatyayinlari
intstagram.com/hayatyayinlari